

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.



KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 4

Tallinn, 26. jaanuaril 1937

III aastakäik

SISU:

Lhk.

CONTENTS:

Page

PÕLLUMAJANDUS

Rahvusvaheline võiturg ja Eesti võieksport 1936. a. 62

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Raudteetegevus novembris 1936. a. 65
Majandusloenduse kroonika 66
Lühimuudisid 67

LAEVANDUS

Prahiturg 67
Laevade müügiturg jaanuaris 68
Tallinna sadama tegevus 1936. a. 68

HINNAD

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 70

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 69
Põllumajanduslik väljaveedu 69
Juuatuturg 71
Peekoniturg 71
Tapaloomade ja lihaturg 72
Piimaturg 72
Teraviljaturg 73
Linaturg 73
Kartuliturg 74
Aedviljaturg 74
Kalaturg 75

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID

Läti raudtee tegevus 1936/37 eelarveaasta esimesel poolel 75

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 76

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Fosfaatväetisainete valmistus Soomes 77
Riigi kriisikapital 79
Eksporti korraldavad seadused Soomes 79
Soome võieksport 1936. a. 79
Lepingu lõpetamine Rootsi tuletikutrustiga 79
Lihakontingentide ositamise raskusi 80
Soome võieksport 1936. a. 79
Soome osa peekonikontingendist Inglises 80
Õunaseksport Leedust 1936. a. 80
Taani kavatsusi eksportida kaseiini 80

AGRICULTURE

International Butter Market and Estonian Butter Export 62

INDUSTRY AND TRADE

Activity of Railways in November 1936. 65
News About Economic Census 66
Sundry Information 67

SHIPPING

Freight Market 67
Sales of Ships in January 68
Activity of Tallinn Harbour in 1936 68

PRICES

Prices and Quotations 70

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 69
Exports of Agricultural Products 69
Cheese Market 71
Bacon Market 71
Cattle and Meat Market 72
Milk Market 72
Grain Market 73
Flax Market 73
Potato Market 74
Vegetable Market 74
Fish Market 75

FOREIGN COUNTRIES

Activity of Latvian Railways in First Half of 1936/37 Budget Year 75

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 76

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Manufacture of Phosphate Fertiliser in Finland 77
State Emergency Fund 79
Export Regulation Laws in Finland 79
Finnish Butter Export in 1936 79
Agreement with Swedish Match Trust Cancelled 79
Difficulties of Distributing Meat Quotas 80
Finnish Merchant Marins in 1936 80
Finland's Share in British Bacon Quota 1936. Apple Export from Lithuania 80
Plans for Caseins Export in Denmark 80

esinesid Inglise sisseveo ühtlustajatena mõlemal perioodil ning ilma mendeta oluksid hinnad m. a. veel ebareeglipärasemad.

Laoseisud tähtsamais importmais näitasid tõusu sedamööda, kuidas tõusis pakumiste surve ühes hindade langemisega. Kuni 2. I 37 olid laoseisud Inglise külmhooneis 19 milj. kg 1936. a. sama aja ca 9 milj. kg vastu. Saksa laoseisud ületasid novembris tunduvalt eelmise aasta. Saksa meiereivõivalmistus tõustis ametlikel andmeil 1936. a. 385 milj. kg eelmise aasta 315 milj. kg vastu, mitteametlikel andmeil ulatusid laoseisud 1936. a. novembris ca 6 milj. kg-le. Ühendriiges olid laoseisud 1936. a. lõpul 29 milj. kg eelmise aasta 18 milj. kg vastu. Lisaks sellele tuleb veel ca 4,5 milj. kg lade kõrgemat seisu U.-Meremaal ja peale selle väiksemaid koguseid teisis mais. See-ga olid laoseisud 1936. a. lõpuks rahvusvahelistes ostjate ja müüjajate kōne alla tulevaid mais umbes 30—35 milj. kg kõrgemad kui eelmise aasta lõpul ja ületasid viimaseid enam kui 1½-kordselt. Seejuures kogunes kõrgemaid laoise peamiselt aasta viimasel kolmandikul seetõttu, et Euroopa kontinendil äärmiselt soodsa sügise tõttu püsis toodang kaua kõrgel, kuna Ühendriiges, kus asuti tagavaru koguma küll juba suvel, kartes suvise põua sügis- ja talviseid tagajärgi, osutus saak sügisel hiljem rikkalikult tulnud vihmade tõttu sedavõrd heaks, et kohati ei olnud vajadust võid vedada sisse isegi sel määral, nagu aasta varem, ning oma sügisest võitoodangust võidi tunduvald koguseid panna lattu.

Hinnad olid 1936. a. esimese 2/3 jooksul tunduvalt kõrgemad kui 1. a. samal ajal. Taani, Soome, Rootsi ja Hollandi keskmine noteering Manchesteris 1936. a. I—VIII, incl. oli 110/10 eelmise aasta 97/5 vastu (tõus 13,8%) ja vastupidi: aasta viimasel kolmandikul oli samade maade keskmine noteering 114/- eelmise aasta 120/7 vastu (langus 5,5%). Keskmine hinnatõus nende sortide alal moodustas 1936. a. eelmise aasta vastu 7/- ehk 6,2%.

Kaunis tunduvalt erines hinnatõus U.-Meremaal ja Austr. vōil, millede heaks tehakse propagandat kõikide abinõudega ja eriti eesti vōil: keskmine tõus U.-Meremaal

vōil oli 1936. a. 9/1 ehk 9,6%, kuna eesti vōihinna tõus ulatus koguni 10/4 ehk 10,9%-le. Viimatinimetatud erandlikke hinnatõuse jagas teatava määranika Leedu ja oleks vast faktiilselt jaganud Läti, kuid viimasel tulid kahjuks ette arusaamatused Saksaga, mistõttu tema aasta lõppkuil oli sunnitud suunama ka Saksa määratud kogused Inglise. Kuna nende müük halva turu juures oli raskendatud, tekkis mõnesugune ummik, mis võis lahendust leida ainult hindade alandamises.

Kuid mitte ainult müügiletulevate partiide suurus ei määranud hinda vōlle 1936. a. Jättes kõrvale üldist tarviduse kasvu, tuleb siin märkida eriti P.-Am. Ühendriikide osa. Teatavasti valitses Ühendriiges viimasel suvel põud, millest teateid Euroopasse hakkas jõudma juba varakult. Need põuateated omandasid Ühendriiges dimensioonid, millised ületasid tugevasti tegeliku olukorra. Kuid need teated kutsusid välja väga intensiivseid oste P.-Am. Ühendriigest juba suvel talviseiks tagavaradeks. Hiljem, kui selgus, et teated põua tugevuse, eriti aga põua oletatavate tagajärgede kohta, olid liialdatud ja kui sellele seltsis veel kaunis sügis, mis tõstis Ühendriikide toodangut kohati isegi kõrgemale eelmisest sügisest, oli tagasilõök väga tugev. Kõik Ühendriikide jaoks varutud tagavara Ühendriiges ning Euroopa kontinendil nõudsid realiseerimist ja aitasid selleks tugevasti kaasa, et hinnad septembris tavalise tõusu asemel hakkasid langema.

Eesti vōieksporit tegi üldjoontes läbi kõik need hinnaliikumised ja raskused, mis maailmavōiturul leidsid aset 1936. a. Mõned tähtsamad korraldused, milledega alustati 1936. a., saavad anda tulemusi alles käesoleval ja järgneval aastal.

Koguselt tõusis vōieksporit 1936. a. 215 407 tunnile ja ületas 1. a. ekspordi 2 487 tunni ehk 1,2%. Seejuures on tähelepanuväärne, et aasta viimase kuuni eksporit püsis peagu kogu aeg madalamal eelmisest aastast ja alles detsembris ületas kindlalt eelmise aasta. Ühelt poolt avaldas siin kahtlemata mõju valitsuse poolt kindlalt omaksvõetud süntjoon, mille kohaselt vōihind talvel kindlustatakse tunduvalt kõrgemale suvekuude omast. Seekord valitsuse poolt määratud

hind Kr. 1.80 näib pakkuvat huvi karjapidajale. Teiseks aitas detsembri toodangule kaasa väga pehme ilmastik. Kolmas tegur seisis selles, et P.K. „Võiekspordi“ poolt paigutati suve- ja sügiskuude kõrgtoodang üle 5 000 tünni võid külmuhoonesse talviseks müügiks madalama hinnaga kindlustatud hinnast. Sellest müüdi detsembris Tallinna ning maakonna-linnadesse ligemale 2 500 tünni, mis ületab kaugelt endiste eksportörde kogumüügid siseturule detsembris ja millele lisaks tuleb, et viimaste müügid koosnesid peamiselt värsketest eksportvõist. Võib öelda, et 1 500—2 000 tünni detsembri ekspordi tõusust saadi suvise või külmuhoonesse paigutamiseega talviseks siseturutarvitamiseks. Samast ekspordi tõusu selle arvel on näha ette ka jaanuaris ja veebruaris.

Vastavate kalkulatsioonide kohaselt, kusjuures on arvestatud Saksaga tehtud kokkuleppeid, on see operatsioon meile hädavajalik Inglise turu regulaarsemaks varustamiseks. Seniste kogemuste kohaselt langesid meie nädalasaadetised P.-Inglise suvekuude 2 500—2 600 tünnilt jaanuaris ja veebruaris ca. 1 100 tünnile, mis tähendas seda, et klientide ringkond, keda suudeti muretseda suvekuul, hajus taas talvel ja läks üle teisile võisortidele. Talvise värskete või ekspordi suurendamisega sel teel tekkis võimalus saata Inglise talvekuul 1 500—1 700 tünni nädalas ja seega ületavad suvised enamlaadimised talvenädalaid vaid 50—60%-ga.

Eesti võihinna liikumine. Kui üksikud sammud, milliseid on võetud ette eesti või turustamistingimuste soodustamiseks ja kvaliteedi tõstmiseks, ei ole jõudnud veel avaldada mõju, on suudetud praegu kehtiva korra juures, mil pakkumised lähevad välja ainult ühest käest ja mil on võimalik reageerida kõikide turul esilekerkivatele nähtustele kiiresti, saavutada siiski teatud paremusi. Neid ei saa mõõta otse absoluutarvudega, või näiteks, võrdluse teel eelmise aasta sama võihinna, vaid neid peab mõõtma suhteliselt samal aastal teiste võide eest makstud hindadega. Kuna meil on varemgi toimetatud võrdlust Euroopa pareminiminnatavate võisortidega — Taani ja Soome —

meega — toome ka siin võrdlustabeli Eesti ja nende maade võide fob-hindade*) kohta 1935. ja 1936. a. I. V—31.XII (P. K. „Võiekspordi“ tegevusaeg 1936. a.)

	1935	1936
Eesti	73/6 — 100,0	80/2 — 100,0
Soome	87/8 — 118,7	87/4 — 108,9
Taani	93/4 — 127,0	98/2 — 122,4

Eesti võihinna võit nim. ajajärgul suhteliselt taani võiga on 4,6% ja suhteliselt soome võiga koguni 9,8%. Võttes nende kahe viimase arvu aritmeetilise keskmise, leiame, et eesti võihinna edu on 7,2%, mis ümearvutatult Eestist ühe aasta jooksul Inglise saadetud või väärtuse, umbes 8½ milj. kr-le, moodustab kr. 600 000. Kuid siin peab nimetama, et seda % ei pea arvestama mitte ainult Inglisele saadetava või kohta, vaid täiel määral laiendama Eestist ka teisisse maisse, peale Saksa, ning et see on aidanud tunduvalt parandada eesti või seisundit ka Saksas. Samuti peab märkima, et see edu ei ole ühenduses nähtusega, mille juures odavamate sortide hinnad lähenevad kallimate sortide hindadele tugeva nõudmise ja kõrgema hinnataseme juures, vaid eesti või säilitas oma nimetatud positsiooni tunduval määral ka aasta lõpupoole osaliselt kaootilise turu juures, ni et näit. detsembris müüdi eesti võid Inglise kohati samade hindadega nagu soome võid ja üksikuil juhtudel veidi kõrgemagi hinnaga.

Võieksport Saksa tõusis 1936. a. 90 504 tünnile, ületades seega eelmise aasta 2 873 tünni võrra, kuid kandes seejuures tunduvalt kõikumvat, kohati isegi katkendlikku ilmet. Säärane tugev kõikumine nädalalaadimiste juures ja kohati isegi saadetiste katkestamine oli tingitud peamiselt eesti võihinna tunduvalt paranemisest Inglise turul ja sellest tekkivaist üksikuist arusaamatusist hinnakokkuleppeil suhteliselt taani ja soome võihinna Saksa Reichsstelle für B.O. & F-ga. Sääraseil juhtudel, kus kahe kontragendi Reichsstelle ja P.K. „Võiekspordi“ va-

*) Aluseks on võetud: Eesti — tegelikult saadud fob-hinnad kummalgi aastal; Taani — ametlike noteeringute kõrval avaldatud fob-hinnad. Soome — ametlikest noteeringuist. Sel teel tuletatud fob-hinnad, et noteeringuist on arvatud maha Eesti noteeringu ja fob-hinna vahe kummalgi aastal miinus —/3.

hel ei jõutud ühisele kokkuleppele, tuli paratamatult tugevasti vähendada saadetisi või saadetised jätta hoopis ära, juhtides neid mujale turgudele. Selline pinev olukord kestis mõni kuu, kuni üldiselt hakkas kujunema välja keskmine eesti võihinna suhe Taani ja Soomega, mille kohaselt Taani ülehind RM-es liikus keskmiselt 0,8—1,0% ja Soome ülehind 0,4—0,6% vahel. Seejuures peab märkima, et see suhe viimasel ajal arenes veelgi enam eesti või kasuks ja kuigi, vastupidiselt olukorrale Inglises, ei ole ette tulnud juhte, mil meie saime Saksast või eest enam kui Soome, oli üksikuid nädalaid, mil meie saime enam taanist. Viimased teated kõnelevad küll, et mõnede asutiste poolt Saksas on tehtud raskeid etteheiteid Reichsstellele, nagu oleks viimase poolt makstud liiga kõrgeid hindu ja et kogu Eestist imporditud võile see moodustavat ca 600 000 RM, kuid on põhjust arvata, et seesuguste võikaubanduse alal mittekompetentsete asutiste arvamusi peab andma teed asjalikele väiteile, milledega Eesti poolt Saksas juba esinetud ja mis näitavad, et mitte eelarvamised ei tohi määrata võihinda, vaid või kvaliteedi sisuline väärtus ja sama võihindamine teistel turgudel.

Muis mais, kuhu eksporditi võid 1936. a., tuleks nimetada esijones Šveitsi,

kuhu saadeti üksikuid partiisid juba aasta algul ja kuhu eksport võttis järjekindlana kuu aasta lõpupoole. Šveitsi seesugune kindlamakujuline esilekerkimine ostjana on tingitud ühelt poolt piimatoodangu tagasimineku tõttu sel maal ning teisalt, et ühes Šveitsi frangi devalveerimisega avanes suuremaid võimalusi juustuekspordiks. Hinnad olid vastuvõetavad P.-Am. Ühendriigesse on meil olnud vähe võimalusi saata võid, kuna meie võihinna positsioon Inglise, Saksa ja Šveitsi turul seda ei lubanud ja et USA-d ei saa võtta järjekindla tulevikuostjana. Balti riigest on saadetud siiski tunduvalt koguseid Ühendriigesse. Palestiinasse, kuhu saadetised eelmisel aastail olid tagasihoidlikud, vähenes eksport 1936. a. veelgi, mille põhjuseks oli samuti hinnaküsimus ning seal pikemat aega kestnud rahutused.

Kuigi Eesti võieksport maisse, nagu Ühendriigid ja Palestiina, on vähenenud tunduvalt ja maisse, nagu Maroko, jäänud hoopis ära, ei tule seda siiski kahjatseda. Eesti või tulevik ja positsioon ei seisa mitte väiksemate ostjate juhuslikes nõudmisel ja nende rahuldamisest vast isegi odavama hinnaga, vaid eesti või tulevik seisab Inglise ja Saksas hea kvaliteedi ning korraliku kaupmeheliku talitusviisiga kättevõidetavas positsioonis.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

RAUDTEETEGEVUS NOVEMBRIS 1936. A. ACTIVITY OF RAILWAYS IN NOVEMBER, 1936.

Võrreldes 1936. a. novembri raudteetegevust l. a. vastava kuuga, võib märkida üldist tõusutendentsi, kuigi üldine elavnemise tase on muutunud võrdlemisi vähe. Jaamakassade rahalise aruande järgi laekus tulu võrreldes mullusega tuh. kr.:

	1936	1935	±%	±% eelmise kuuga
Üldse	991	955	+ 3,8	-16,9
Sellast: reisijateveost	876	832	+13,3	- 4,3
pagasiveost	29	26	+11,5	- 3,3
postiveost	—	—	—	-100,0
kaubaveost	567	576	- 1,6	-12,0
mitmesug. tulu	19	21	- 9,5	-13,6

Üldsummas osutas tulu tõusu 36 tuh. kr. ehk 38%, võrreldes samal kuul laekunud tulu aasta varem, kuid sama aasta eelmisest kuust laekus 16,9% vähem. Hoogus juurdekasv reisijate liikluses põhjustas vastava tululiigi tõusu 13,3%, kuna kaubaveost laekuv tulu kahanes 1,6%. Võrreldes sama aasta eelmise kuu vastava tululiigiga, vähenes esimene tululiik 4,3%, teine 12,0%.

1936. a. novembri kaubavedu oli m. a. sama kuu veost aktiivsem koguselt 11,4% (195:175 tuh. tn. vastu k. a. kasuks) kuid nõrgem sama aasta eelmisest kuust 5,8%.

Tn-km arv püsib peagu mölema aasta novembris võrdne 16 690:16 567 tuh. vastu ehk + 0,7%, kuid on väiksem tänavu aasta eelmise kuu tn-km arvust 12,5%, mis on tingitud peale koguse vähenemise veel tn keskmise veokauguse lühenemisest 92,3 km-lt 85,6 km-le ehk — 7,5%.

Rööbiti rahvamajandustegevuse tõusuga elavneb ka reisijate liiklus. Kui mullu no-

vembris liikles 736 tuh. reisijat, siis aasta hiljem 873 tuh. ehk + 18,6%; vastavalt reisijate arvu kasvule suurenes ka reis-km arv 19 142 tuh-lt 22 041 tuh-le ehk 15,1%. Võrreldes eelmise kuuga tõusis reisijate arv 9,0%, läbisõidetud km kahanesid aga 4,5%, mis on tingitud osalt lühimaareisijate arvu suurenemisest ca 5% ja ühe reisija keskmise sõidukauguse lühenemisest 12,5%.

MAJANDUSLOENDUSE KROONIKA. — NEWS ABOUT ECONOMIC CENSUS.

■ Majandusloenduse seaduse kohaselt, mis antud Riigivanema dekreedina 11. XI 36. (RT 93 art. 736 — 1936), korraldatakse 1937. a. majandusloendus, mis hõlmab tööstuse, käsitöö, kaubanduse, transpordi (arvatud kaasa laevandus) ning teeninduse iseloomuga alad, nagu teatrid ja kinod, hotellid ja restoranid jne. Koos majandusloendusega korraldatakse ka palgaliste leibkondade büdžetiuurimus, mis peab selgitama palgaliste leibkondade tarvitusmajapidamist ja elatustaset.

■ Majandusloenduse Komitee ülesandeks on majandusloenduse kava koostamine ning sellekohaste vormularide kinnitamine, loenduse tähtpäevade määramine, loenduse tulemuste töötlemisskava ja kirjasutamise ulatuse määramine.

Komitee esimeheks on riigisekretär K. Terras, abiesimeheks majandusministri abi N. Viitak. Komitees on esindatud Majandus-, Kaitse-, Põllutöö- ja Sotsiaalministeerium, Riigi Statistika Keskbüroo, Konjunktuuriinstituut, Kaubandus-tööstuskoda ning Põllutöö- ja Tööliskoda. Büdžetiuurimuse küsimusis on Komitees esindatud ka maatöölise ja väikemaapidajate koda.

Majandusloenduse Komitee on alates 1. a. 24. XI pidanud juba 8 koosolekut. Komitee on arutanud läbi täies ulatuses büdžetiuurimuse puutuvad küsimused ja teinud vastavad otsused.

■ Büdžetiuurimuse vormularid ja juhised on juba trükkis. See uurimus toimub Riigi Statistika Keskbüroo usaldusmeeste-instruktorite kaasabil. Instruktorite komplekteerimine täiendavalt palgaliste kutseorganisatsioonidest on käimas. Samuti on tehtud

eeltöid korrespondent-leibkondade nimestikude koostamiseks, kes hakkavad pidevalt märkima üles vastavaisse kaustikuisse kõiki leibkonna-tulusid ja kulusid. Koos sellega tehakse täielik korrespondent-leibkondadele kuuluva varanduse üleskirjutus (inventuur). Uurimus algab tegelikult k. a. 1. IV.

■ Tööstus- ja kaubandusloenduse alal on eeltööna teoksil üldine tööstus- ja kaubandus-ettevõtete ning käsitöölise registri (loendi) koostamine. Ettevõtete register kontrollitakse koha peal. Seejuures on äriaringkonnad osutanud loenduse suhtes täielikku arusaamist ja lahkelt vastutulekut, millele Riigi Statistika Keskbüroo loenduse heaks kordaminekuks tahab lootda ka edasises töös.

■ Lähemal ajal saadetakse vallavalitsusile kontrollimiseks valdades asuvate ettevõtete ja käsitöölise registrid (loendid). Riigi Statistika Keskbüroo loodab majandusloenduse alal ka vallavalitsustelt vajalikku tähelepanu ja vastutulekut, nagu seda on osutatud varemgi suuremaulatuslikes statistilises töös, nagu rahvaloendusel, põllumajanduslikel üleskirjutusil jne.

■ Suurema tööna on majandusloenduse alal praegu teoksil isiklikkude lehtede koostamine tööstuse alal teotsevate isikute kohta. Isikliik leht sisaldab andmeid töötaja soo, vanuse, rahvuse, ametiala, 1936. a. tehtud töötaja (töötundide või tööpäevade arvu) ning andmeid iga isiku teenistuse kohta 1936. a. Ettevõtted, kus töötajate arv on alla 50, esitavad isikliikud lehed oma töötajate kohta Riigi Statistika Keskbüroole vastava maksuinspektori kaudu juba 10. II-ks, suuremad ettevõtted aga hiljemalt 31. III 37.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeerium saatis Kaubandus-tööstus ja Põllutöökojale tutvumiseks eesti-läti-keedu tollitariifide nomenklatuuri ühtlustamise konverentsidel vastuvõetud otsuste kohaselt koostatud tollitariifide nomenklatuuri esialgse teksti ühes Rahvasteliidu Majandustoimkonna poolt 1932. a. väljatöötatud nomenklatuuri ja selle seletuskirjaga, paludes nimetatud asutisi omapoolseid soove ja seisukohti teatada Majandusministeeriumile hiljemalt 1. IV k. a.

Koostatud nomenklatuur sisaldab 991 §, mis on omakorda ositatud paljudesse alljaotusisse ja sisaldab seetõttu umbes 300 eripunkti.

Majandusministeerium andis loa:

● Elektriilemenditehas „Ika'le" — N. Raag & F. Heinmets, Tallinnas, ühe automaatpressi ostuks Saksast 4318 kr väärtuses.

● Villavabrik „Estonia'le" — T. Saar & J. Pöder, Tartus, ühe lõngaositamise ja pakkimismasina ostuks Saksast 692 kr. väärtuses.

● Tallinna Eesti Kirjastusühisusele, Tallinnas, ühe poolautomaatvaltsimismasina ja ühe kõite-traatimismasina ostuks Saksast koguväärtuses 6786 kr.

● Eesti kummitööstuse o/ü „Põhjala'le", Tallinnas, ühe šabloonidelõikamis- ja ühe šabloonidekantimismasina ostuks Saksast koguväärtuses 118 kr.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● Öötla kartulitütingule, Esna vallas, Järvamaal, asuva piiritusvabriku osaliseks ümber- ja juurdeehituseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölist.

● V. Berntien'ile, Pärnus, Kalevi 5 sisseseatud saapatööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 11 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 1,35 hj. Valmistatakse igasugu jalanõusid.

● J. Migdal'ile, Tallinnas, Volta 3 kudumis- ja barettide-tööstuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölist. Jõuandjaks 2,5 h. j. elektrimootor. Kootakse šenill-riiet, villaseid salle, barette ja mitmesugust riidet.

● B. Vinterfeldt'ile, Tallinnas, Uus-Sadamäe 8 asuvas ja I. Minkov'ilt rendilevõetud kudumistööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 18 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5 hj. Kootakse mitmesugust voodriidet.

LAEVANDUS

PRAHITURG — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg oli kuni 19. I püsiv, kuigi jätkus kerge lõdvenemine, nii et laevu oli turul kergem leida kui dets. lõpul ja jaanuari algul. Ülemere viljavedudel oli nõudmine võrdlemisi kõrkuv, tehti rida prahte Itaaliasse ja Vahemere basseini, kuna Inglise ja kontinendi nõudmine lõdvenes pisut. Ka P.-Ameerika jätkas viljavedu L.-Ameerikast. Maksti S. Lorenzost Inglise 32/6—33/6,

Itaaliasse ja Kreeka umb. 1/- rohkem. Nõudmine tõusis ülemerevedudel suhkru järele ning veohind Kuubast Inglise tõusis 22/23/-le. Vahemerest väljaveol nõudmine lõdvenes veidi metallimullaveol, kuid prahid püsisid: näit. maksti 3900 tn. fosfaadi eest Sfax'ist Ghenti 11/10½. Puuvillaseemnete prahtimisi ei olnud viimasel ajal. Süteprahid püsisid ülemerevedudel endised:

Cardiffist—Aleksandriasse, Port-Saidi	8/—	—	8/6
„ —Lääne-Vahemerre	7/6	—	8/—
„ —Portugali	8/—	—	8/3
„ —La-Platasse	12/—	—	12/6
„ —Prantsusse	5/6	—	6/6
Inglise ida rannast Taani	5/6	—	6/6
„ „ „ Balti merre	6/—	—	7/6

Trangsund—Liverpool, 1000 Std. DBB, 44/- juuni, Norrsundet/Stocka, Nyhamn—Antwerp 550 Std. 43/9 jaan., Hernosand—Rouen 625 Std. 46/6 juuni Sundsvall distr. 2 kohta. Rouen 575 Std. 45/6 fow. Ajalepinguhinnad püsivad ka endiselt kõrged. Pakutakse näiteks 3300 tn. dw. vanemast laevast 12 kuu peale £ 850 ja 2000 tn. laevast £ 600, uuemaist enam.

Metsaprahtimine eelolevaks sesooniks on veel võrdlemisi vaikne, kuna laevaomanikud hoiduvad prahtimast. On tehtud üksikuid prahte 3/- 5/- üle miinimumini, näiteks:

LAEVADE MÜÜGITURG JAANUARIS. — SALES OF SHIPS IN JANUARY.

„Second hand“ laevade hinnad tõusid jaanuaris veelgi. Müügiturul on nõudmine elav, kuid tehinguid oli peamiselt suuremate ja kallimate laevade alal. Kuivõrd hinnad on tõusnud, näitab, et m. a. augustis osteti £ 22 500 eest 8000 DW tn. laev, ehitatud 1920, müüdüd jaanuaris edasi £ 39 500 eest. Kuna selles suuruses laevade prahtiturg on eriti hea, on selge säärame hinnatõus. Ka väiksemate laevade eest küsitakse kõrget hinda, mistõttu nende müük on vähenenud, kuna oodatakse prahtituru lõplikku kujunemist, ja säärase kõrgete hindade juures

tasub juba tellida uusi laevu. Kuid ka uute laevade ehitamise hinnad on viimasel ajal tõusmas, arvestades suurt nõudmist laevaehituse alal ning materjalide ja laevaehitustööliste palkade tõusu. Toome järgnevalt mõned viimasel ajal sõiduks müüdüd laevad:

A/L.	dw. tn.	Ehit.	Survey
„Neil“	2744	1925	Sunderland, — Rootsi £ 17 500
„Roumelian“	4800	1914	Inglise, N 1 1932 Itaalia £ 12 500
„Argo“	3200	1923	Inglise, — Soome £ 25 000
„Ronda“	8090	1920	Inglise, N 3, 35, Jugosl. £ 39 000
			(see laev osteti l. a. augustis £ 22 500 eest).
„Skuld“	1859	1915	Norras, — Soome £ 13 000
„Nord“	1598	br. tn 1892	Inglise, — Eesti £ 6 500

TALLINNA SADAMA TEGEVUS 1936. A. ACTIVITY OF TALLINN HARBOUR IN 1936.

Tallinna sadama tegevus oli 1936. a. märksa elavam eelmisest aastast. Suurenesid laevasõit ja veod. Laevasõit ulatus Tallinna sadamasse välis- ja rannasõidust sissetulnud mahu järgi 1068 699 net. reg. tn, aasta varem 966 389 net. reg. tn — suurenenine 10%. Suurem osa Tallinna sadama tegevusest moodustavad välissõit ja välisveod. Välissõidu arvele langebki tegevuse elavnemine Tallinna sadamas. Välissõidust sissetulnud laevade maht oli 1936. a. 952 532 net. reg. tn. eelmise aasta 834 782 net. reg. tn. vastu, olles suurem 14,1%. Laevasõidu elavnemist põhjustas peamiselt reisijatevedu, mis kasvas 1936. a. võrreldes eelmisega eriti tunduvalt. Ka kaubavedu kasvas võrreldes eelmise aastaga, kuid väiksemal määral kui reisijatevedu.

Kaubavedu Tallinna ja välismaa vahel tõusis 635 058 tn-ni eelmise aasta 599 348 tn asemel, suurenedes 5,9%. Sissevedu kasvas eriti tunduvalt, kuna väljavedu vähenes võrreldes eelmise aastaga. Sissevedu ulatus 1936. a. 324 819 tn-ni (l. a. 255 261) ja väljavedu 310 239 tn. (e. a. 344 087). 1936. a. toodi enam sisse igasugu tooraineid, peale selle suurenes vilja- ja muude toitainete ning väiksemal määral ka valmissaaduste sissevedu. Väljaveo tagasiminekut põhjustas metsamaterjali, paberitoorainete ja vilja väiksem väljavedu.

Suurem osa kaubaveost Tallinna ja välismaa vahel toimus eesti laevadel, nimelt 34,5% kogu kaupade läbikäigust, teisel kohal olid saksa laevad, kelle osatähtsus kogu kauba-veos tõuseb 27,5%-ni. Briti laevadel veeti

10,4% ja soome laevadel 8,1% kogu kaubaveost. Kaubaveost võtsid osa veel taani, rootsi, poola, norra NSVL-u ja läti laevad, kuid nende osatähtsus üldkaubaveos on igalhel väike.

Reisijaid tuli 1936. a. laevadega välisriigist Tallinna 37 726 ja väljus 37 695 eelmise aasta 25 823 ja 25 878 isiku vastu, seega oli läbikäik 1936. a. suurem 23 720 isiku

ehk 45,9% võrra. Tunduvalt kasvas reisi-jateliiklus Eesti-Soome vahel, samuti küllas-tas meid ka enam huvireisijaid teisist välis-riigist.

Rannasõidus püsisvad veod eelmise aasta tasemel. Nii ulatus kaupade läbi-käik 1936. a. 110 260 tn eelmise aasta 108 299 tn vastu. Reisijaid liikles sisse-välja 17 288 isikut eelmise aasta 15 558 vastu.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võituruseisund püsis m. n. Inglises vaika-sena, kuna nõudmine oli üldiselt väike. Tei-sis importimais on aga nõudmine elavam, kuna külmade ilmade tõttu rasvainete tar-vitamine on tõusnud. Seetõttu tõsteti ka Taani Kopenhaageni võihinna noteeringut 193 Tkr-le 100 kg kohta, s. o. 5 Tkr. Meie võihinnanoteering Manchesteris oli m. n. 99—101 š cwt. Vastavalt välisurumhindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahe-korra kujunemisele noteeriti meie eksport-võihinnaks 134 s kg, mis on eelmisest no-teeringust 1 s kõrgem.

Piimasaaduste tootmine ookeanitaguseis mais tõusis suveperioodi tõttu hooajaliselt. Seejuures näib toodangu üldine tase kuju-nevat näit. Uus-Meremaal kõrgemaks kui eelmisel tootmisaastal.

Kontrolljaamadesse sissetulnud võikogus oli detsembris Uus-Meremaal 22 847 tn, s. o. 9% suurem kui l. a. samal kuul. M. a. vii-mase viie kuu jooksul esitati võid välja-veoks Uus-Meremaal 79 501 tn, l. a. 74 781 tn vastu, suurendes seega 6%. Kuna ühtlasi ka juustutoodang on näidanud tõusu, nähtub, et piimamajanduse areng Uus-Meremaal jätkub. Austraalias on tootmistingimused muutunud samuti paremaiks, kusjuures üld-ne toodangu vähenemine on märksa väik-sem kui l. a.

Või sissevedu Inglisse oli detsembris 844 255 cwt l. a. sama kuu 811 487 cwt vas-tu. Seega suurenes sisseveetud võikogus 4%. Impeeriumi, s. o. peamiselt ookeanitaguseist maist, vähenes sissevedu 13% võrreldes l. a.

detsembriga. Väljastpoolt impeeriumi suu-renes aga või sissevedu kõigist maist, peale Poola ja Ungari. Inglise sisseveetud võiko-gus ületas 1936. a. seega vähe 1935. a.

On arusaadav, et piimakvaliteedi parame-mine reduktaaziproovi seisukohalt ei anna sama kiireid ega käegakatsutavaid tulemusi. kuna seks peale puhtuse on vaja parandada ka piima hoiu- ja jahutustingimusi, mis nõuab loomulikult enam aega ja kulu. On aga põhjust arvata, et ka sel alal saavuta-

(Järg lhk. 71)

PÕLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädelaas.		1937. a. 1. I kuni 24. I	1936. a. 1. I kuni 26. I	1935. a. 1. I kuni 27. I
	18./I- 24./I 1937	11./I- 17./I 1937			
VÕI (tonni)					
<i>Butter (tons)</i>	298,8	84,0	391,0	460,8	369,7
Sellest:					
Saksa . . .	88,4	—	88,0	255,6	133,0
Inglisse . . .	88,5	83,0	167,4	174,3	205,1
Belgiaasse . . .	—	—	—	—	17,6
Soome . . .	—	—	—	—	—
MUNAD					
(tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	—	—	—	43	—
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	—	—	—
Saksa . . .	—	—	—	43	—
PEEKON					
(tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	27,9	42,9	90,3	105,2	106,7
LINA (tonni)					
<i>Flax (tons)</i>	434,6	255,7	850,4	601,9	493,6
Sellest:					
Inglisse . . .	170,1	25,3	236,2	272,4	458,1
Belgiaasse . . .	80,2	—	80,2	20,3	19,9
Soome . . .	—	—	—	57,3	5,0
Saksa . . .	48,3	107,3	240,4	60,7	10,4
Prantsusse . . .	117,9	123,1	241,1	90,5	0,2

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

Eestikeelne nomenklatuur v. nr. 3.	18/1	11/1	%	Detsember		Eestikeelne nomenklatuur v. nr. 3.	18/1	11/1	%	Detsember	
	24/1	17/1		1936	1935		1937	1937		1936	1935
WHOLESALE PRICES, TALLINN.											
Quoted by Produce Exchange Committee.											
1. Rye	14,25	14,25	0	14,25	12,17	81. Hog-fat	115	115	0	117	80
2. Wheat	24,00	24,00	0	24,00	17,17	82. Lard	140	140	0	140	100
3. Barley, feed	16,60	16,60	0	16,60	14,50	83. Beef-fat	80	80	0	80	67
4. Oats	12,75	12,75	0	12,75	9,38	84. " molten	80	80	0	78	5,5
5. Rye-meal	15,13	15,13	0	15,13	14,13	85. Herring, salted	55	55	0	55	45
6. Rye-flour	21,50	21,50	0	21,50	21,04	86. Sprats, fresh	95	23	+52,1	20	21
7. Wheat-flour (whites)	45,50	45,50	0	45,00	38,00	87. Killo	45			40	28
8. Potatoes, food	—	2,40		2,36	2,28	88. Clover	6,4	3,7	-4,5	6,1	70
9. " for industry	—	2,00		1,92	2,03	89. Meadow hay	5,2	5,2	0	5,2	5,2
10. Potato-flour	23,00	23,00	0	23,00	23,00	90. Fire-wood, birch, m ³	845	845	0	845	810
11. Cheese, Swiss per kg	1,25	1,25	0	1,25	1,23	91. " pine, m ³	563	563	0	528	528
12. Margarine, per kg	0,75	0,75	0	0,75	0,75	92. Petroleum, per lit.	12	12	0	12	12
13. Sugar	44,88	43,83	+1,7	42,13	42,38	AGRICULTURAL PRODUCTS					
14. Salt	2,60	2,50	0	2,60	2,50	Rye — Kr. per quintal.					
15. Rice, No. 2 Burma	45,00	45,00	0	45,00	45,68	93. Hamburg (La Plata)	15,38	15,48	+2,3	13,58	7,68
16. Tea, Orange Pekoe Cey'n kg	5,75	5,75	0	5,75	5,75	94. Chicago	15,75	16,17	-2,6	15,85	7,18
17. Coffee, Rio, Santos	4,68	4,68	0	4,68	4,68	95. Winnipeg	14,80	15,2	-3,2	15,17	5,99
18. Cocoa, Dutch	2,10	2,10	0	2,10	2,10	Wheat — Kr. per quint.					
19. Herring, Scots, Matties bl.	48,50	48,50	0	48,50	38,50	96. Hamburg (Manitoba I)	20,48	20,09	-2,5	19,79	14,27
20. " Matfals per bl.	52,50	52,50	0	52,50	42,50	97. Liverpool	18,99	17,89	-4,0	18,22	12,39
21. Logs, fir, pine (m ³ solid)	19,00	19,00	0	17,83	18,50	98. Chicago	17,57	18,04	-2,6	17,90	15,50
22. Pulwood (m ³)	7,25	7,25	0	6,38	6,00	99. Winnipeg	16,54	17,17	-3,7	16,80	11,42
23. Sawm timb. pine us (m ³ s.)	42,00	42,00	0	36,50	25,37	Maize — Kr. per quint.					
24. Bricks per 1000	—	—	—	—	40,00	100. Chicago	15,53	15,66	-0,8	16,73	8,35
25. Silicate per 1000	38,50	38,50	0	37,00	35,00	Milk, loose, Tallinn (snt. per lt)					
26. Cement (per bl. 170 kg) ¹⁾	6,45	6,45	0	6,45	6,45	101. I grade to stores	12	12	0	12	11
27. Lime	2,77	2,77	0	2,77	2,50	102. I " for ind. purpos.	11	11	0	11	10
28. Zinc-white per kg.	0,50	0,49	+2,0	0,43	0,45	103. II " ic stores	10,5	10,5	0	10,9	10
29. Ochre (per kg)	0,23	0,23	0	0,23	0,21	104. II " for ind. purpos.	9,5	9,5	0	9,5	8,5
30. Varnish	68,50	67,00	+2,2	69,50	71,00	Butter — snt. per kg.					
31. Linseed for oil	16,50	16,50	0	16,50	19,83	105. Tallinn	134	133	+0,8	133	140
32. Linseed oil cakes	13,50	13,50	0	13,50	11,50	106. Guaranteed price	180	180	0	178	180
33. Wheat bran	10,00	9,50	+5,3	9,50	9,37	In London.					
34. Superphosphate 18-20%	—	—	—	4,85	—	107. Danish	200	198	+1,0	202	227
35. Salt of Kali 40%	—	—	—	10,55	—	108. Estonian	—	—	—	—	—
36. Phosphoric, Estonian	—	—	—	3,15	—	109. Latvian	—	—	—	—	—
37. Nitrophoska	—	—	—	21,15	—	110. Lithuanian	—	—	—	—	187
38. Iron, bars	17,50	17,50	0	14,33	14,08	111. New Zealand	—	—	—	—	—
39. Steel, spring	24,00	24,00	0	24,00	25,00	In Manchester.					
40. Tin	487,50	487,50	0	485,00	492,50	112. Danish	206	200	+3,0	202	280
41. Lead	80,00	58,00	+7,1	50,67	49,00	113. Estonian	178	178	0	179	191
42. Brass, sheets	195,00	175,00	+11,4	168,33	185,00	114. Latvian	178	178	0	179	191
43. Copper, sheets	180,00	160,00	0	150,00	160,00	115. Finnish	186	186	0	189	224
44. Zinc, sheets	70,00	70,00	0	70,00	68,00	116. Swedish	187	178	+8,0	189	222
45. Cotton cloth "bias" per m.	0,58	0,58	0	0,58	0,58	In Berlin.					
46. Sole leather, Est ⁿ per kg	2,45	2,45	0	2,45	2,45	117. German, finest	351	351	0	351	356
47. " Amer ⁿ I grade	2,50	2,50	0	2,50	2,70	118. Fine dairy butter	343	343	0	343	348
48. News print	23,20	23,20	0	23,20	23,20	119. Dairy butter	332	332	0	332	337
49. Coal, steam, Newcastle	2,75	2,75	0	2,69	2,57	120. In Copenhagen — Danish	156	152	+2,6	155	183
50. " forge	2,95	2,85	+3,5	2,80	2,75	Bacon — snt. per kg.					
51. Oil shale, I A grade	0,80	0,80	0	0,80	0,80	121. Tallinn 60-72 kg I gr.	88 ^{a)}	84 ^{a)}	+4,8	82	82
52. Peat	0,90	0,90	0	0,90	0,90	122. " {55.5-59.5 " " " }	88 ^{b)}	79 ^{a)}	+5,1	77	77
53. Oil-shale-oil	—	4,80		4,80	—	123. " {72.5-75.0 " " " }	79 ^{b)}	75 ^{a)}	+5,3	73	73
54. Fuel oil, "Kiviõli" Ltd.	51,00	47,50	+7,4	47,50	—	In London (highest quot.)					
55. Oil shale tar	19,00	19,00	0	19,00	18,50	124. Danish	160	160	0	164	148
56. Naphtha, American	10,25	10,25	0	10,25	10,25	125. Estonian	148	148	0	152	136
57. Petroleum, Amer ⁿ	12,00	12,00	0	12,00	11,25	126. Latvian	148	148	0	152	134
58. Benz., St. Oil Sh ^{le} , mix'd lt.	0,28	0,26	0	0,26	0,26	127. Lithuanian	148	148	0	152	136
59. " Kiviõli, "Estolin ^{a)}	0,29	0,29	0	0,29	—	128. Swedish	153	153	0	157	139
RETAIL PRICES, Tallinn (snt. per kg.)											
60. Rye-flour	15,0	15,0	0	15,0	14,2	129. Irish	169	169	0	170	150
61. Wheat-meal	23,5	23,0	+1,8	23,0	22,0	130. Polish	148	148	0	152	132
62. Manna	50	50	0	50	43	Flax — Võru-Petseri.					
63. Potato-flour	23	23	0	23	23	131. R	132	127	+3,9	118	120
64. Potatoes	4,5	4,2	+0,7	4,5	3,2	132. HD	123	118	+4,2	103	111
65. Sugar	45	45	0	44	44	133. D	114	109	+4,6	98	102
66. Salt	5	5	0	5	5	134. OD	105	100	+5,0	89	91
67. Milk, per lit.	12	12	0	12	12	135. LOD	96	91	+5,5	80	80
68. Butter, dairy	190	180	+5,6	180	185	136. H	87	82	+6,1	71	68
69. " farm	175	170	+2,9	167	167	Flax — elsewhere in Estonia.					
70. Cream, sweet, per lit.	110	110	0	110	109	137. R	128	122	+4,9	114	118
71. " sour	100	100	0	100	100	138. HD	119	113	+5,3	105	109
72. Eggs, pair	18	16	0	18	13	139. D	110	104	+5,8	97	100
73. Pork, boiling	85	85	0	90	30	140. OD	101	95	+6,3	87	89
74. " roasting	95	95	0	103	68	141. LOD	92	88	+7,1	78	78
75. Beef, boiling	50	50	0	52	39	142. H	83	77	+7,8	69	66
76. " roasting	65	65	0	67	62						
77. Veal, fore-quarter	55	55	0	63	48						
78. " hind-quarter	80	60	0	76	60						
79. Mutton, fore-quarter	85	85	0	61	45						
80. " hind-quarter	100	100	0	64	50						

1) fr. Rakvere; 2) ühes teedemaksuga; 3) 25./I—31./I; 4) 18./I—24./I.

takse senisest paremaid tulemusi ja piimakvaliteedi parandamise nõuandjate kõigisse maakondadesse ametisse seadmisega aidatakse mõjuvalt kaasa piimakvaliteedi parandamisele.

M. n. maksus või siseturul s. kg.

Tallinnas	lauavõi 190	kõõgivõi 170—180
Tartus	180—190	138—163
Viljandis	185—199	138—170
Pärnus	175—195	155—175
Narvas	180—190	165—170

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuhinna noteerimiskomisjon otsustas koosolekul 25. I s. a. jätta juustuhinnad endisiks, mis kehtivad kuni 8. II s. a. Vastavalt kvaliteedile maksavad eksportörid Šveitsi eksportjuustu eest riikliku juurdemaksuta vähemalt s kg:

12 A	120	12 B	112
11 A	115	11 B	108

Siseturu-juustuhindadeks noteeriti s kg.

šveitsi	125
hollandi	100
backsteini	100
konserv	130

Kontrolljaama andmeil esitati m. a. väljaveoks šveitsi juustu 1900 ratast, hollandi juustu 830 pead.

Kontrolli teostamise tulemustena selgus, et ettepanud šveitsi juust osutus järgnevasse kvaliteedi klassidesse:

12 palli A liiki	268 ratast	14,0%
12 " B "	218 "	11,5 "
11 " A "	185 "	7,1 "
11 " B "	669 "	35,3 "
10 " A "	4 "	0,3 "
10 " B "	110 "	5,8 "
10 " C "	121 "	6,3 "
9 "	875 "	19,7 "

1 900 ratast.

Nõnda on langus 32,6% väljaveoks esitatud juustust paremasse kvaliteediklassi, arvatud kaasa ka 11 palliga A-liiki hinnatud juust, ja rahuldavasse kvaliteediklassi, seega 11 palliga B liiki, on hinnatud 35,3% juustust. Nõnda tunnistati väljaveoks kõlblikuks 67,9% esitatud juustust. Tööstusotstarbeks väljaveoks kõlblikuks tunnistati kõik 10 palliga hinnatud juust, kokku 12,4%, kuna väljaveonõuetele mittevastavaks tunnistati 19,7% esitatud juustust. Hollandi juust 830 pead on kõik väljaveoks kõlblikuks tunnistatud. Välja veetud on ainult 12 ja osalt 11 palliga hinnatud juust, kuna alamad liigid on müüdnud siseturule.

Juustu väljaveo ulatus eksportöride järgi selgub järgnevast kokkuvõttest väljaveolubade järgi:

P. K. „Võiekспорт“	9 385,3 kg	9,0%
P. K. „Estonia“	12 176,7 "	11,6 "
A/s. Rotermanni Tehased	17 799,0 "	17,0 "
C. F. Gahlnbäck	7 015,0 "	6,7 "
E. Seemnevilja Ühisus	35 213,5 "	33,1 "
I. Imhof	28 833,5 "	22,6 "

105 523,0 kg 100,0%

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturg piisib väiksenä, kuna nõudmine praeguste hindade juures on vähenenud tunduvalt, kuigi need on 3 š madalamad kui kahel eelmisel aastal ja koguni 9 š võrreldes 1934. a. Sellest tingituna suurendati Inglises kvootet aasta esimeseks 6 nädalaks, s. o. 11. II-ni 10%. Samale tasemele pikendati kvootet ka 31. III-ni, mille alusel saame vedada välja endiselt 770 tsntn. nädalas.

Detsembris langes peekoni sissevedu Inglises 586 000 tsntn-le vastu eelmisel aastal ehk 610 000 tsntn vastu 1934. a. Kogu aasta sissevedu langes 1936. a. 6 570 000 tsntn-le 6 926 000 tsntn-le 1935. a. ja

7 598 000 tsntn-le 1934. a. Kuigi peekoni sissevedu langes taas m. a. tunduvalt, tuli Inglises väiksema sisseveokoguse eest maksta endiselt 27 milj. £.

Kuigi peekoniturg Inglises on vaikne, suudeti tõsta peekonisigade noteeringut 4 s kg-lt. Seda võimaldas kõvenenud siseturg. K. n. maksavad eksporttapamajad peekonisigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	88	88	77	Siseturu-
55,5—59 "	88	79	78	hinnad.
72,5—75 "				
75,5—80 "	79	75	72	

Praegune peekonsigade noteering on ligi 40% kõrgem kui m. a. samal ajal. M. n. tapeti eksporttapamajades 1040 siga 1571 sea vastu eelmisel nädalal.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul kujunes veiste pakkumine läinud nädalal suureks. Nõudmine veiselehhale, eriti keskmises rammususes ja lahjemale sortidele, vähenes. Samuti nõrgenesid keskmiste ja lahjemate tapalehmade hinnad, kuna nõutakse enam rammusamat kaupa. Nii maksus liha suuremail rammusail pullel 45—46 s. ning keskmisil 43—44 s. kg, kuna lahjem liha puudus. Eluskaalu järgi turustati suuremaid pulle 29—30 s kg. Väiksemate pullide ja mullikate liha maksus rammusail 40—42 s., keskmisil 38—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg. Eluskaaluga turustati eksportkaupa väiksemaid pulle ja mullikaid 25—27 s kg.

Lehmalihha maksus nuumatul 43—48 s, keskmisil 30—40 s ja lahjadel 25—30 s kg. Eluskaalu alusel maksusid lehmad vastavalt rammususele 15—23—32 s kg.

Vasikate pakkumine keskmine. Turustati 964 vasikat. Nõudmine keskmine. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 65—70 s, keskmises rammususes 60—65 s ja lahjad 50—55 s kg. Elusvasikaid turustati 40—50 s kg. Lammaste pakkumine keskmine. Nädalas turustati 286 elus- ja 335 tapetud lammast. Nõudmine vähenes. Siseturul maksus lambaliha rammusail 70—75 s, keskmisil 65—70 ja lahjadel 60—65 s kg. Eluskaalu alusel ostes ja müües maksusid lambad 36—40—42 s kg.

Kuna toodang püsib praegu tunduvalt madalamal kui eelmisel aastal samal ajal, on tõenäoline, et praegused peekonsigade noteeringud jäävad püsima vähemalt aasta esimese veerandi lõpuni.

Eksportlambaliha-noteering nõrgenes 3 s kg-lt, maksudes müüd 80—85 s kg ning eluskaaluga ostes franko saatejaam 37—39 s kg.

Sigade pakkumine vähenes, kuigi külmade ilmade püsimisel nõudmine ja hinnad kõvenesid. Nädalas turustati vaid 42 elus- ja 548 tapetud siga, s. o. pakkumine vähenes nädalas 483 sea võrra. Hinnad püsisid kogu nädal väga ühtlasina keskmiselt 80 s kg. Eelolevaks nädalaks on loota vähemalt hindade püsimist ning võimalik ka väike tendentsi kõvenemine.

Nädala keskmiselt maksusid tapetud noored sead 80—85 s, lihasead 78—80 s ja suuremad rasvasead 75—80 s kg. Eluskaaluhinnad püsisid sigadel 60 s kg.

Väikemüügihinnad teiste linnade turгуdel (s. kg.):

	Sealiha	Veisealiha	Vasikalihha	Lambaliha
Tartu	80—85	40—50	40—50	50—60
Pärnu	80—85	45—60	43—50	58—63
Võru	80—90	40—45	45—50	50—60
Valga	80—90	45—50	45—50	50—55
Narva	80—90	45—50	50—60	70—75

Nahkade hinnad: Veisenahad toorelt 70 s kg. Vasikanahad 6.15—6.20 kr tk. Suuremad kaalus üle 3,5 kg kg hind 1.75—1.80 kr. Lambanahad 2—4 kr tk, sõltuvalt peamiselt villapikkusest. Hobusenahad 12—15 kr tk.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon 25. jaan. s. a. noteeris möödunud nädala kohta endised hinnad, s. o.: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 senti ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10—11 senti ja müügil piimatööstustele 9—10

senti liiter. Olukord piimaturul on paranevas. Põllutöökotta sissetulnud hinnateated linnatümbruse karjakontrollühinguist märgivad, et nõudmine piima järele on elavnenud, kuna aga pakkumine on veidi vähenenud, sest külmade ilmade tõttu on piimatoodang tagasi läinud. Ka linnas ei ole enam kauplustele väljaspool oma piimatoo-

jaid piimapakkujaid, kes ülejäänud piima püüavad realiseerida odavamalt. Piimatööstustest kauplustele antav II valiku piim on praegu kuni 2 senti kõrgem talupidajate poolt müüdivast piimast.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	15—17	—	14	11—13
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	14—15	11—12	—	9—10
Pärnu	17	13	—	12
Viljandi	—	—	14	11
Valga	14	—	—	9—10
Võru	—	—	—	9—10

Erivalik ehk lastepiim maksus Tallinnas 30—32 s. l.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Maailma-teraviljaturul jätkus m. n. hindade nõrgenemine. Kuigi P.-Am. Ühendriiges farmerite käes olevad nisutagavarad on väikesed, nõrgenesid hinnad Chicagos peamiselt talviljajaksuvuks soodsate ilmastikuolude ja laiendatud külvipindade tõttu. Winnipegi noteeringuid mõjustas peamiselt Kanada enda kui ka Argentiina suurenev pakkumine. Euroopa sisseveoturgudel valitseb endiselt tagasihoidlikkus suuremate ostude tegemisel, kuna viljahinnad kõrgete prahihindade tagajärjel on tagavarade muretsemiseks liiga kõrged. Maisiturul ületab pakkumine nõudmise ja hinnad kaldusid langusele peale Argentiina, kus tagavarade vähenemisel ilmnas väike hindade paranemine võrreldes eelmise nädalaga.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr kv kohta, kusjuures eelmise nädala noteeringud on toodud sulgudes:

Rukis:	Chicago 15.75 (16.27),	Winnipeg 14.80 (15.29),	Hamburg (La Plata) 15.83 (15.48).
Nisu:	Chicago 17.57 (18.04),	Winnipeg 16.54 (17.17),	Hamburg (Manitoba I) 20.46 (20.99),
			Liverpool 16.99 (17.69).
Mais:	Chicago 15.53 (15.66).		

Nagu selgub Rahvusvahelise Põllumajanduse Instituudi aruandest, jäi 1936. a. maailma-rukkitoodang ilma NSVL-ta märksa väiksemaks eelmisest aastast ja tõusis 22,7 milj. tn-le (1935. a. 24,3 milj. tn). Kuna rukkikaubanduses omab tähtsaima koha Poola

ja et ka sealne m. a. toodang oli väiksem eelmisest aastast (1936. a. toodang 6,4 milj. tn, 1935. a. — 6,6 milj. tn), pani Poola valitsus ajutiselt seisma rukki ja rukkisaaduste väljaveo. Seda asjaolu põhjendatakse viimaste kuude elava kaubandusega seoses oleva tagavarade kiirest vähenemisest tingitud siseturu hinna tõusu vältimiseks. Mitte ükski rukki väljavedu ei näidanud Poolas viimasel ajal tõusu, vaid see ilmnas ka nisu ja odra juures, kuna kaera väljaveos esines väike tagasimineku.

		Väljavedu (tn.)			
		nisu	rukis	oder	kaer
August — detsember	1936	41 227	154 009	169 352	99 769
August — detsember	1935	24 592	85 419	146 654	59 229

Tallinna börsinoteeringul 20. I 37 jäid teraviljade ja viimaste jahvatussaaduste hinnad endisiks (vt. Majandusteated nr. 2) peale nisupüüli. Nii tõusis Puhk ja Pojad suurveskis nisupüüli odavam sort 1 kr kv-lt, kuna kallim sort jäi endisele tasemele, s. o. 45 kr. A/S. Rotermanni tehases kallines odavama ja kallima sordi hind vastavalt sordile 3 kr ja 1 kr, nii et praegune hind on 25—46 kr endise 22—45 kr vastu.

Väikemüügihinnad siseturul s. kg.

	Tartu	Viljandi	Narva	Pärnu	Tallinn	Valga
rukis	13,5	13	17	—	18	15
nisu	25	23	26	—	23	25
oder	15	15	17	17	20	16,5
kaer	13	12	15	14	15	12,5
rukkijahu	15	16	17	17	18	16,5
sepikejahu	28	28	30	30	30	30

LINATURG. — FLAX MARKET.

Võrreldes eelmise nädalaga on linaturg veelgi kindlam ja hind tõusnud.

Teatakse rääkida sakslaste soovist osta NSVL-st 3000 tn lina kliiringu alusel. Te-

gelikult on venelased müünud ainult 500 tn ja sedagi valuutahinnaga £ 55 kullas BKKO alusel fob Leningrad. Praegu nõuavad venelased £ 56 kullas IV gr I sordi alusel fob Leningrad. Balti riikide linaturgu peetakse ka väga kindlaks.

Kuna linahind on tõusnud kõrgele, on ostjad tagasihoidlikud ja ketrusvabrikud ostavad lina ainult jooksva päevatarbe katteks.

Pakutav linakogus ei ole aga enam suur ja seetõttu püsib linaturg kindlana.

Umbkaudsete kokkuvõtete järgi on käesoleva linakaubandushooaja algusest senini veetud välja ca 2200 tn lina ja takku 1936. a. saagist. Kokkuostetud ja senini veel ekspordimata linakogust hinnatakse 1500 tn-le. Linakogust, mis taludes veel müümata, on väga raske hinnata. Tagasihoidlikult hinnates arvatakse praegu taludes veel müümata linakogust ainult 1500 tn-le, kuna kiuväljaand m. t. linasaagist on tegelikult paljudel juhtudel madalam kui arvati. Võttes aluseks viimast linasaagihinnangut ja senini kokkuostetud

koguseid peab arvama praegu talundis veel müümata koguseid vähemalt 2500 tn-le.

Linakogused, mis meil tuuakse turule, olid pärast pühi väikesed, kuna pühade vaeajal linaharimine seisis ja hiljem külmad ilmad takistasid tööd. Hinnad viimastel laadadel tõusid vastavalt linahinna tõusule välisturul.

Linahindade noteerimiskomisjon oma koosolekul Börsikomitee ruumes 22. I noteeris linahinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s järgmiselt:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	132	128
HD	123	119
D	114	110
OD	105	101
LOD	96	92
H	87	83
Takk I sort		96
" II "		87
" III "		78
Ehitustakk		17

Tendents kindel.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädalal kartulite väljavedu tõusis 6 600 kv. — 2 675 kv vastu eelmisel nädalal. Suurem osa väljaveetavatest kartulitest saadeti vahemereäärsetesse riikidesse, kuna vähemal määral läks ka Rootsi.

Seega oleme käesoleval aastal kuni 25. jaanuarini välja vedanud ligi 24.000 kv. kartuleid, mis on üle kahe korra suurem kui läinud aastal samal ajal.

Tallinna ladudes kestab kartulite sortimine edasi ja senised külmad pole palju takistanud laeva laadimise tööd. Selle vastu aga maal raudteejaamades seisab täiesti kartulite vastuvõtmine. Tehingute puudusel jäi ka käesoleval nädalal kartulite noteering pidamata.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Külmade ilmadega püsis vaikus aedviljaturul. Kauba nõudmine ning pakkumine oli võrdlemisi väikene.

Õunahind näitas väikest tõusu, kuna õunte turuletoomine külmade tõttu seisis täielikult. Paremaid ja ilusamaid taliõuntest maksti 50—60 s/kg, Tallinna turul, keskmisest 40—50 s/kg ja kõige kehvematest turuõuntest 30—40 s/kg. Sibulate hind, mis oli juba nii kõrge kogu sügishooajal, seisis eelmiste nädalate hinna tasemel. Kuigi Soomes sibulate hind on paranenud, ei saa meilt neid sinna eksportida siseturul püsivate kõrgete hin-

dade tõttu. Küll on aga kasvanud Soomes nõudmine konservkurkide järele, millede hindki näitab väikest tõusu. Praegu müüakse siiski veel 5 kg suurusi konservkurgi-nõusid 2 kr eest, kuna uute tehingute juures kavatakse hinda pisut tõsta.

Signeist makstakse koha peal 15—15,5 s/kg. Nõudmine nende järele on võrdlemisi elav. Rohelist sibulat müüakse Tallinnas 6—8 s tükk, peterselli 5—6 s kimp, porgandeid ja kaalikaid 10 s/kg, peakapsaid ja hapukapsaid 25 s/kg, peete 15—18 s/kg ja keedetud peete 25—30 s/kg.

KALATURG. — FISH MARKET.

Meie parimail suurkala-püügiväljadel tekkinud korralliku jääkate tõttu arenes kõigjal intensiivne kalastus. Püük toimus jäält nootade ja võrkudega, Kalatoodang kujunes rahuldavaks, eriti aga Pärnu lahe ja Peipsi-Pihkva järve koha ning ahvenasaak. L. n. valitsevate külmade ilmadega veest võetud eluskala külmub kohe jääkõvaks: toimub n. n. kiirkülmutusprotsess, mistõttu müügiletoodud värskekala annab esmajärgulist kvaliteeti. Kohast maksti kalureile 80—90 s kg, ahvenast Pärnu rannikul 20—30 s kg, Peipsil 10—25 s kg.

Suurenenud kalatoodang võimaldas rahuldavalt varustada siseturгу ja vedada välja suuremaid koguseid.

Nädala kestel veeti välja värsket kala 23 800 kg, sellest koha 20 200 kg, ahvenat 3100 kg, teisi kalasorte 500 kg.

Koha läks peamiselt Rootsi 15 000 kg, väiksemal arvul Saksa 2500 kg, Austriasse 1500 kg, Soome 600 kg, ülejäänud Šveitsi ja Tšehhoslovakkiasse; ahvenas peamiselt Soome.

Siseturule toodi müügile värsket kala suuremas valikus ja hea kvaliteediga. Nõud-

mine arenes elavamalt, sest mõne kalasordi hinnas oli väike langus. Koha I valik 130—140 s kg, II valik 90—100 s kg, ahven suuruse järgi 20—50 s kg, haug 60—80 s kg, koger 60 s kg, latikas 50 s kg.

Räimekaubandus. Külmade ilmade tõttu katkes räime- ja kilupüük avameres. L. n. tuli, osalt Paldiskist, osalt Tallinna lahe rannikvetest päevas müügile vaid mõnesid kaste räimi. Vähesese pakkumise tõttu tõusid hinnad 30—50 s kg-le. Ka turski müügil vähe — 25—40 s kg.

Seniste külmade püüdes, võib loota, et peagi tekib põhjapoolses rannikvees tugevam jääkate, mis võimaldab teostada räimepüüki talinootadega. Talinootapüügi paiguti rahuldavad saagid annaksid siseturule odavamat kala.

Värske räime vähesuse ja kalliduse tõttu kujunes soolalakalakaubandus elavamaks. Soolasilk maksus 20—25 s kg. Soolasig 70—80 s kg, tursk 30 s kg. Kilu soolatud, võrtsidega 50—60 s kg, kilu soolatud, võrtsid. 3 kg ühes nõuga 175—200 s nõu.

Suitsukala järele nõudmine õige tagasihoidlik.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

LÄTI RAUDTEE TEGEVUS 1936/37 EELARVEAASTA ESIMESEL POOLEL.

ACTIVITY OF LATVIAN RAILWAYS IN FIRST HALF OF 1936/37 BUDGET YEAR.

Käesoleva eelarveaasta esimese poole tegevuses püsib tõusutendents. Elavnenud veod põhjustavad ka aktiivsemat tulude laekumist ja kulude suurenemist võrreldes eelneva aasta vastava ajaga.

Läti eksplaateeritavate raudteede pikkus pikeneb järjesti uute teede juurdeehituse tõttu: 1934/35. a. lõpul oli teede pikkus veel 2 898 km, 1935/36. a. esimesel poolel 3 072 km ja k. a. esimesel poolel juba 3 127 km, mis ületab pikkuse eelmisel aastal 55 km ehk 1,8% võrra (ületab Eesti eksplaat. teid 45,9%).

Reisijate arv Läti raudteel tõusis 1. a. 9 083 tuh-lt 9 533 tuh-le ehk 5,0% (Eestis + 12,2%), kes katsid sõidul 392 441 : 366 154 tuh. km vastu 1. a., ületades eelmise aasta 7,2% (Eestis + 17,2%). Keskmiselt ühele eksplaat. tee-km-le oli tänava reisijaid Lätis 125,5 tuh. mulluse 119,2 tuh. vastu, Eestis 127,3 : 108,6 tuh. vastu k. a. kasuks, mis ületab reisijate tiheduse Lätis 1,4%.

Kaubavedu Läti raudteel ületab reisijaliikluse elavnemise tõttu võrreldes vastava ajavahemikuga aasta varem. Kaubavedu ületab koguselt eelmise aasta 9,9% ehk 1 487 :

1 353 tuh. tn vastu k. a. kasuks ja tn-km 10,7% ehk 166193:150131 tuh. vastu (Eestis esimene + 6,7%, teine + 8,7%). Eksport-, import- ja transiitveod kahanesid koguselt esimene 33,3%, teine 21,4% ja transiitvedu 7,7% võrreldes 1. a. Kuigi Läti ekspl. teede pikkus ületab ca 50% Eesti omi, ei ulatu vedude tihedus samale vahekorrale, vaid on umbes samas vahekorras negatiivne. Keskmiselt ühele ekspluateeritavale teekm-le veeti Lätis 53,1 tuh. tn eelmise aasta 48,9 tuh. tn asemel, Eestis aga 80,8 : 74,4 tuh. tn vastu k. a. kasuks, mis on veetiheduses aktiivsem Lätist üle 52%.

Läti raudteede tegevusest laekus tulu eelarve aasta I poolel tuh. £-s:

	1936/37	1935/36	±%	±%
				Eestis
üldse	17 975	16 459	+ 9,2	+11,3
selest:				
reisijateveost	8 104	7 763	+ 4,4	+14,7
pagasi- ja postiveost	882	881	+ 0,1	+12,7
kaubaveost	6 964	6 234	+11,7	+ 9,6
mitmesug. tulu	2 025	1 581	+28,1	+46,5

Üldsummas suurenes tulu 1516 tuh. Ls ehk 9,2% (Eestis +11,3%) võrreldes eelmise

aasta sama aja jooksul laekunud tuluga. Kui reisija-km kasv oli 7,2% elavam mullusest, ei suurenenud vastav tululiik sama võrra, vaid ületab eelmise aasta tulu ainult 4,4%, millest nähtub, et ka Lätis kaldutakse hinnalalanduste kasutamisele. Osatähtsusest on tulu reisijateveost Lätis üldtuludest esikohal, kuna kaubaveost laekuv tulu evib osatähtsusest teise koha (Eestis on see vastupidi) ja millest laekus 6 964 tuh. Ls mulluse 6 235 tuh Ls vastu, seega enam 11,7%; mitmesugused tulud tänava ületavad 28,1% ehk 444 tuh. Ls võrra eelmise aasta. Elavnenud veod mõjustasid ka korraliste kulude tõusu eelmise aasta 13 960 tuh. lattiilt 14 453 tuh. Ls-le ehk 3,5%. Peale korraliste kulude kulutati olukorra tõstmiseks 2 145 tuh. Ls mulluse 1 580 tuh. Ls vastu ehk 35,8% enam, kuna uute teede ehitamiskulu vähendati 1 563 tuh. Ls-lt 1 281 tuh. Ls-le ehk 18%. Ühele ekspluateeritavale tee-km-le laekus tänava 5 748 : 5 353 Ls l. a. ehk + 7,3% (Eestis +11,3%) ja kulutati korralise eelarve järgi 4 622 : 4 544 Ls ehk 1,7% enam m. a. ((Eestis +5,7%).

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

15. jaanuaril 1937. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 177 387,92	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,51
välisraha	3 453 711,36	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 621 215,30	a) pangatähed liikvel	48 056 377,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	9 801 924,55	valituse	21 704 038,38
põllumajandusl.	1 841 636,72	pankade	6 231 128,37
metaatõstatul.	62 594,40	teised	1 553 695,08
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	7 505 071,55
valitusele	—		
teistele*)	9 404 560,68		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovables</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 372 380,20		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	17 315 225,86		
	86 065 687,40		86 065 687,40

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 58,52%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 414 429,62
Includes Ukr. 1 414 429,62 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Fosfaatväetisainete valmistus Soomes.

Manufacture of Phosphate Fertiliser in Finland.

Põllumajanduses tarvitava abiväetisainete tööstuse asutamine, mis oli Soomes kavatsusel juba pikemat aega, otsustati lõplikult 1919. a. Tõukeks sellele oli Saksa poolt tehtud soodus pakkumine superfosfaadi- ja väävelhappetööstuse masinate ostmiseks (hind oli 5 750 000 saksa marka). Masinate ostuks ja tarviliste tööstusruumide ehitamiseks määrati Eduskunna poolt 1919. a. lisaeelarvega 4 milj. Smk. ja 1920. a. eelarvega 9 milj. Smk., millest pidi jätkuma. Tegelikult läksid aga masinad kallimaks, sest enne, kui jõuti neid osta, muutus ka konjunktuur, tõstes hindu, peale selle tõusis saksa marga kurss. Samuti tõusid hinnad Soomes, nii et ka tööstusruumide ehitamiseks läks tarvis enam raha. 1920. a. lõpul otsustati ehitada superfosfaaditööstus Kotka ja väävelhappetööstus Lappeenranta. Esimese ehitus pidi maksuma 14 153 000 Smk. ja teise ehitus 23 729 100. Tööde jätkamiseks saadi 1921. a. uut krediiti 12 milj. Smk. Tööd lõpetati 1922. a. ja 1923. a. oli „Valtion rikkihappo- ja superfosfaatti tehtaate“ esimene tegevusaasta. Esiialgu oli mõlema vabriku tegevus tagasihoidlik, sest puudusid kogemused suurmüükkideks, tehti katseid väävelhappe saamiseks mitmesuguseist vasehuldadest (lõpuks jäädgi Outokumpu „kuparikiisu“ juurde) ja tuli võidelda ka ebasoodsa müügi- ja konjunktuuriga, mida põhjustas superfosfaadihinna langus maailmaturul ja selle müümine Soome dumpinghindadega, peamiselt Saksa poolt. Alguses suudeti rahuldada superfosfaaditarvidust oma vabriku poolt ainult osaliselt ja seetõttu algas vabrik korraldama ka välismaise superfosfaadi ostmist ja müümist, võites aasta-aastalt järjest enam turgu enda kätte, kuni teised jäid peagu kõrvale. 1925. a. otsustati tööstust laiendada, ehitades Peterseni süsteemilist vabrikut väävelhappetootmiseks (toodanguvõimega 10 000 tn 93% väävelhapet aastas) — kulude eelarve olles 14 milj. Smk., mis saadi 1925. a. lõpul. Ehitamiseks kulutati 1926. a. 9,7 milj. Smk. ja ülejäänud 1927. a. Vabrik valmis 1927. a. lõpuks. Uue vabriku ehitamisega

tõusis ettevõtte väävelhappetoodangu võime 22 000 tn-le aastas. 1929. a. hakati kasutama jõuallikana Imatra elektrienergiat, mis tuli odavam elektrist omast jõujaamast. Elektrijõujaam likvideeriti müümise teel, jättes järele ainult tagavara elektrimootori voolu mittesaamise juhaks Imatralt. Vabamenud ruumidesse asutati soolhappetehas, mis algas tegevust 1930. a. jaanuaris. Selle toodanguvõime oli aastas 1200 tn 19—21° B soolhapet ja umbes 800 tn glaubersoola. Ehitus maksus 900 000 Smk. Väävelhappe- ja superfosfaaditööstusel tuli võidelda jätkuvalt raskustega. Esijoones tuli võistelda dumpinguga teiste riikide poolt, sõltuvalt superfosfaadi maailmatoodangu suurest kasvust pärast maailmasõda, mida tootjad riigid püüdsid iga hinnaga turustada, 1927. a. tuli sellele lisaks streik väävelhappetehases, mida jõuti likvideerida alles aasta lõpu poole ja mis mõjustas toodangu vähenemist, vaatamata uue väävelhappevabriku valmimisele, samuti leidis aset 1927. a. järsk toomasjahuhinna langus, mis tõstes toomasjahutarvidust mõjus vähendavalt superfosfaadimüükkidele. 1928. a. lõpul andis pinge veidi järele, sest toomasjahuhind tõusis. 1929. a. ja 1930. a. vähenes superfosfaaditarvitus põllupidajate majandusraskuste tõttu, sest 1928. a. ja 1929. a. oli lõikus halb. Välisvõistlus oli küll nõrgem. Olukorda püüti päästa hindade allalaskmisega, mis andis osaliselt tulemusi, kuigi ettevõtte tulukuse arvel. 1930. a. olid ebanormaalsed olud tekkiva majanduskriisi tõttu ja superfosfaaditoodang vähenes ja vähenesid ka müügid, rohkem siiski välis-superfosfaadi alal. 1931. a. jätkus kriisi areng, mis langetas põllutoodete hindu ja mõjustas ka väetisainete müüki. Aasta lõpul asetleidnud soome marga lahukumine kulla aluselt ei jõudnud veel palju avaldada mõju, kuid 1932. a. oli see juba tunduv. Välismaalt toodud väetisained osutusid soome odavas margas liiga kalleiks ja oma superfosfaat, eriti kotkafosfaat (superfosfaat tavaliselt poole nõrgema väävelhappelisandusega) mida hakati valmistama 1928. a. (tn 1928. a. su-

perf. 46 508, kotkafosf. 34,8, 1929 — 39,707 ja 343, 1930 — 32 079 ja 749, — 1931 — 15 131 ja 6 363, 1932 — 12 545 ja 25 719) leidis enam tarvitust, nii et üldtoodng näitas väikest kasvu ja ka hinnad tõusid pisut. 1933. a. jätkus elavus ettevõtte tegevuses ja tulemused olid kasu seisukohalt rekordsed. 1. XII peale moodustati ettevõttest eriline osahing (aktsiad kuuluvad riigile) „Rikkihappo ja Superfosfaati tehaat O/Y“, põhikapitaliga 20 milj. Smk. Ettevõtte töötas 1923—33. a. järgmiste kasude ja kahjudega: 1923. a. kahju 3 766 617, 1924. a. kasu 953 561, 1925. a. kasu 2 296 126, 1926. a. kasu 1 833 460, 1927. a. kasu 4 12 746, 1928. a. kasu 1 254 899, 1929. a. kahju 1 241 218, 1930. a. kasu 110 558, 1931. a. kahju 3 178 275, 1932. a. kasu 428 417, 1933. a. (11 kuud) kasu 5 199 626. Et tulemus oli kokkuvõttes rahuldav, oli tingitud osalt sellest, et turukorraldamiseks võeti osa ka välismaalt ostetud superfosfaadi müümisest, samuti kui teisist kõrvalsissetulekuist. Näit., kogu tegevusaja jooksul valmistas Lappeenranna vabrik väävelhapet peale superfosfaadivabriku ka turutarviduseks. Mõnikord oli mujale müüdnud kogus koguni suurem kui superfosfaadi valmistamisel tarvitatud. Peale selle müüis vabrik elektrienergiat Lappeenranna linnale võrdlemisi suuris koguseis, nii kaua, kui algas tegutsemist Imatra jõujaam. Tegevus võinuks olla majanduslikult veelgi parem, kui ettevõtte saanuks töötada täie koormisega.

Töölisi oli väävelhappesvabrikus ca 90 ja superfosfaadivabrikus ca 50.

Oma superfosfaadivabriku asutamine Soome töstis mitmekordseks superfosfaaditarvitust põllupidamises, kiirendas väetisainete tarvituse arengut, andis võimaluse reguleerida väetisainete hindu ja jõuda teatud iseseisvusele, kuid peale selle aitas see tööstus muuta intensiivsemaks ka kodumaist mäetööstust, tarvitades väävelhappe valmistamiseks ainult oma metallimulda (Outukumpu „kuparikisu“).

Välismaist superfosfaati müüsid teised ettevõtted 1923., 1924. a., ca 5000 tn, 1925. aastal 10 000 tn, 1926. a. 16 000 tn, 1927. a. 13 402 tn, 1928. a. 7 667 tn, ja 1929. a. 1 396 tn.

Väävelhappe- ja superfosfaaditööstuse tegevus (tn).

	Valmist. väävelhapet	Valmist. superfosf.	Müüdnud kodumaist superfosfaati	Jäänud ladudesse	Müüdnud välismaist superfosfaati
1933	15 925	40 908	43 111	—	—
1932	15 290	38 269	40 798	7 337	4 504
1931	11 246	21 494	29 805	9 861	8 095
1930	15 198	32 838	32 027	18 172	7 428
1929	19 009	40 050	33 128	17 971	9 414
1928	21 048	46 548	41 530	11 049	25 231
1927	10 456	19 722	24 032	6 036	32 569
1926	10 452	21 766	23 491	10 346	39 828
1925	10 095	23 552	26 117	12 071	15 982
1924	10 146	25 223	20 731	14 636	8 935
1923	7 764	17 967	8 650	11 042	5 696

Ettevõtte omahind. a) väävelhappe 1 kg valmistamisel — 1923. a. — 89,56 penni, 1924. a. — 76,28 p., 1925. a. — 60,96 p., 1926. a. — 62,57 p., 1927. a. — 78,69 p., 1928. a. — 54,4 p., 1929. a. — 51,02 p., 1930. a. — 51,01 p.

b) superfosfaadi valmistamisel (100 kg ladus) — 1923. a. — 79,68, 1924. a. — 68,06, 1925. a. — 65,03, 1926. a. — 66,62, 1927. a. — 72,27, 1928. a. — 59,57, 1929. a. — 60,18, 1930. a. — 61,34.

Veessulava vosvorihappe kg. müügihind. 1923. a. — 3,90—4,50, 1924. a. — 4,20—4,35, 1925. a. — 4,05—4,40, 1926. a. — 4,05—4,36, 1927. a. — 4,00—4,25, 1928. a. 3,75—4,00, 1929. a. — 3,65—3,85, 1930. a. — 3,75—3,85, 1931. a. — 3,05—3,85.

Toor- ja superfosfaadi sissevedu Soome viimaseil aastail.

	Toorfosf. tn	Hind 1000 Smk	Superfosf. tn	Hind 1000 Smk
1936 (11 kuud)	27 830	14 331	21 004	13 820
1935	35 737	17 985	35 716	22 671
1934	35 443	18 984	18 339	12 015
1933	30 117	16 448	11 701	7 800
1932	28 664	15 741	3 986	2 510

Toor- ja superfosfaadi sissevedu Soome 1934—35. a. riikide järgi.

	tn	1000 Smk
1934		
Toorfosfaat: NSVL	886	127
Inglise	10 698	5 945
Br. India	5 689	3 136
Curacao	18 669	9 726
	35 442	18 984

Superfosfaat: Rootsi	2 348	1 790
Taani	3 658	2 225
Holland	12 332	7 999
	18 330	12 015

1935

Toorfosfaat: NSVL.	4 999	1 705
Saksa	12 927	6 370
Inglise	17 810	9 909
	35 736	17 985

Sellest loodud: Curacao	12 927	6 370
Gilbert Ellice saared	6 096	3 353
Nauru	11 714	6 557

Superfosfaat: Rootsi	6 715	4 394
Taani	5 411	3 667
Holland	19 064	11 823

Saksa	3 908	2 254
Belgia	601	517
	35 716	22 671

Müüdnud superfosfaati Soomes (tn).

1933 (11 kuud)	50 122
1932	45 531
1931	39 753
1930	41 690
1929	43 937
1928	74 420
1927	70 003
1926	79 571
1925	52 288
1924	36 485
1923	18 516

Riigi kriisikapital. — State Emergency Fund.

1934. a. lõpul asutati eriseadusega riigi kriisikapital, millest kasustatakse summasid riigieelarve tasakaalustamiseks konjunktuurikõikumisel ja -muutumisil. Kapital moodustub eelarve ülejääkidest, mis antakse eelarve korras kuni kapitali kasvamiseni 500 milj. Smk 1935. ja 1936. a. jooksul maksti sääraseid ülejääke kapitali 200 milj. Smk. Eri-

seadusega 30. XII 36 määrati nimetatud kriisikapitali lisasummadena (väljaspool ülemäärana 500 milj.) riigile tagasimakstavad laenud, mis on väljaspool riigi bilanssi, arvates 1. I 38. Sääraseid laene on nimeliselt 625 milj. Smk. Normaaloledes laekuksid nüüd määratud summad kapitali 10 aasta jooksul umbes 60 milj. aastas.

Ekspordi korraldavad seadused Soomes. — Export Regulation Laws in Finland.

M. a. 31. XII kehtivuse kaotanud seaduse asemel, mis lubas valitsusele anda kitsendavaid eeskirju Soome ekspordi kohta, mis suunatud riigesse, kus kehtivad Soome suhtes kitsendused ja ekspordi kohta väikeste artiklite alal, anti aasta lõpul uus samasuline seadus, mis kehtib 1939. a. lõpuni. Uue seaduse alusel uuendati seninikehtivaid määrusi tänavakivide, graniidi, sipelgamunade, põdrasambla väljaveo kohta. Peale selle avaldati määrused, millele järgi põllu-

majandustoodete ekspordi riikidesse, kellelt saadud kontingent, korraldatakse valitsuse poolt määratud tingimustel, kuna Eesti poolt antud kontingentide ositamine eksporditrite vahel kuulub Kaubandus- ja Tööstusministeeriumile. Erimäärusega pandi kehtima ka kord, et ehituspalkide sisseveo kontingentimise korral mõnes riigis ositab Soomele antud kontingendi eksporditrite vahel Tööstus- ja Kaubandusministeerium.

Soome võieksport 1936. a. — Finnish Butter Export in 1936.

Esialgsete kokkuvõtete järgi ekspordis Soome 1936. a. võid 273 129 tünni, 1935. a. 203 443 tünni ja 1934. a. 218 400 tünni. Võrreldes 1935. a. kasvas võieksport umbes 70 000 tünni ehk 34,5%. 1936. a. ekspordi-

tud võist ostis Inglise 59% (eelmisel aastal 57%), Saksa 38% (eelmisel aastal 40%). Turu sadama kaudu läks 76% kogu võieksportist. „Valio“ ekspordis 93,8%.

Lepingu lõpetamine Rootsi tuletikustrustiga.

Agreement with Swedish Match Trust Cancelled.

Soome ettevõtted, kes olid lepinguvahekorras rootsi tuletikustrustiga (Kauppiaiten Teollisuus O/Y, SOK ja OTK) tuletikkuude müügi küsimuses Soomes, ütlesid kehtiva lepingu üles. Eitaval juhul oleks see auto-

maatselt pikendunud 5 aastaks. Rootsi tuletikustrust püüab praegu selgitada võimalusi uue lepingu sõlmimiseks, kuid nii palju, kui kuulda Soome seisukohti, ei taheta siin lepingut enam sõlmida.

Lihakontingentide ositamise raskusi. — *Difficulties of Distributing Meat Quotas.*

Senini, kui Soomes reguleeriti liha väljavedu ja ositati välisriigist saadud kontingente eksporditöride vahel, on kestnud ka rahulolematused selle kohta. Ühed eksporditörid leidsid, et neile on tehtud ülekohut väiksemate osade määramisega. Et kontingendi osa igale eksporditöridele tähendab otseselt rahalist kasu, on need pahandused ja arusaamatused seletatavad ainult erihuvide kaitsmisest üksikute ettevõtete poolt, kes leidnud, et teisile antud suuremaid osasid. Viimasel

ajal oli kestvaks tüliküsimuseks see, et Põllutööministeerium andis suurema osa kontingendist tavaliselt kooperatiivtapamajadele. Nüüd on sellele tulnud lisaks veel arusaamatusi Põllutööministeeriumi Põllumajandusvalitsuses, kus ositamise küsimuses oli nii suuri lahkuminekuid, et asjaosalised on käinud peaministrile seletusi andmas ja asi ise määratud otsustamiseks valitsuse poolt, mis korda asjaosaliste ringidest soovitati juba varem tavaliseks korraks.

Soome kaubalaevastik 1936. a. — *Finnish Merchant Marine in 1936.*

Soome kaubalaevastiku koostis oli 1936. a. lõpuks 873 laeva, 550 712 br. tn (1935. a. lõpul 858 laeva, 504 961 br. tn). Neist oli aurikuid 551 — 469 152 br. tn (aasta eest 528 — 417 804), mootorlaevu 34 — 16 945 br. tn, purjelaevu abimootoriga 131 — 15 323 br. tn ja purjelaevu 157 — 49 292 br. tn.

1936. a. jooksul tuli juurde 47 aurikut — 77 462 br. tn, 3 mootorlaeva — 3 452 br. tn, 6 purjelaeva abimootoriga — 1 055 br. tn ja 3 purjelaeva — 3 191 br. tn. Aasta jooksul vähenes 24 aurikut 26 114 br. tn, 6 purjelaeva abimootoriga 667 br. tn ja 14 purjelaeva — 12 628 br. tn.

Soome osa peekonikontingendist Inglises. — *Finland's Share in British Bacon Quota.*

Soomele määrati I. I — II peekonikontingendiks Inglise poolt 2466 tsntn. ehk 125 273 kg.

LEEDU. Õunaeksport Leedust 1936. a. — *1936. Apple Export from Lithuania.*

1936. a. Leedu õunaeksport lõppes. Üldse eksporditi õunu üle 600 000 lit. väärtuses, millest läks Saksa 550 000 lit. eest. Algul lubas Saksa Leedust vedada õunu sisse 168 000 RM. väärtuses, hiljem määrati veel lisakontingent 63 000 RM, suuruses. Saksalt saadud kontingentide arvel eksporditi „Pienocentras“ 394 045 kg. õunu 60 609,25 RM. väärtuses, kuna ülejäänud osa läks eraeksportijate kaudu. Eksporditi peamiselt gravenšteini ja antonovkat.

Peale Saksa katsetas Pienocentras õunaeksporti ka teisisse riigesse: šveitsi, Austriasse, Inglise, Hollandisse ja mujale. Šveitsi saadeti 14 775 kg. pakitud kastides, kusjuures iga õun oli eraldi keeratud paberisse, Austriasse 16 126 kg., lahtiselt vaguneis, Inglise 906 kg. kastides, Hollandisse eraeksportitöride poolt 20 300 kg. Õunaproove saadeti Rootsi ja Tšehhoslovakkiasse.

TAANI. Taani kavatsusi ekspordida kaseiini. — *Plans for Casein Export in Denmark.*

Taani piimanduse ringkonnis kaalutakse taani piimatootjate toodangu ümberkorraldamist ses mõttes, et aineist, milliseid tarvitati senini sigade söötmiseks, töötada välja enam proteiini ja kaseiini, millele leiduks turgu Itaalias, kus sellest valmistatakse ühe uue leiutise järgi kunstvilla.

Eksporditartiklit. On arvatud välja, et 100 kg kohupiima sisaldab kaseiini 3 kg kunstvilla valmistamiseks.

Taani piimatootjate kohupiim sisaldavat 9% kuivainet, sellest 3% proteiini ja kaseiini, millede eraldamise järele jääb aine, mis sobib väga seatoiduks. Praegu läheb enamik kohupiimast seatoiduks ja juustutööstusele, töötluste ümberkorraldusega loodetakse saada

Taani asjatundjad on käinud juba Itaalias selgitamas ekspordivõimalusi ja uusaasta algul olevat tulnud siia itaalia eksperte. Kuna kaseiini ei ole üldse nimetatud Taani-Itaalia praeguses kaubanduskokkuleppes, tuleks tähendada kõigepealt lepingut. Itaalia suurim kunstvillavabrik asub Milanos. Itaalia vajavad taani kaseiini muu hulgas ka kunstsarve, sidematerjalide jne. tootmiseks. Senini importis Itaalia kaseiini ainult Prantsusest ja Argentiinast.